

РЕЦЕНЗІЯ

на рукопис монографії “Адміністративно-правовий режим воєнного стану”, підготовленої доктором юридичних наук, професором Кузніченком Сергієм Олександровичем

Розвиток сучасного суспільства супроводжується ускладненням, а в деяких випадках і конфронтацією відносин між різними державами, націями, спільнотами.

Нині у світі відбувається зміна в розстановці та співвідношенні військових сил, зумовлена деконфронтацією ядерних наддержав, що певним чином знизило вірогідність глобального воєнного зіткнення. Разом з цим, укріплення досягнутих результатів потребує значної концентрації сил і засобів, а військово-протистояння в багатьох районах світу продовжує залишатися важливим фактором сучасного світового порядку.

У Воєнній доктрині України зазначено, що внутрішніми умовами, які суттєво обмежують спроможності України щодо вирішення проблемних питань, реагування на негативні явища та можуть спровокувати недружні дії інших держав, є: розбалансованість і незавершеність системних реформ, зокрема й у сфері безпеки і оборони; складне економічне становище, високий рівень бідності населення, безробіття; корупція, високий рівень злочинності, зокрема організованої; зниження обороноздатності держави, боєздатності Збройних Сил України та інших військових формувань.

Досягнення необхідного рівня обороноздатності держави передбачає запровадження в Україні комплексу правових, політичних, економічних, технічних та інших заходів, спрямованих на створення умов для позиціонування й реального забезпечення спроможності нашої держави протидіяти будь-якій збройній агресії з боку інших держав.

У зв'язку з цим, слід визнати актуальним монографічні дослідження, присвячені розробці концептуальних основ правового забезпечення режиму воєнного стану як крайньої форми врегулювання міждержавних конфліктів.

Актуальність теми цієї монографії зумовлюється необхідністю комплексного дослідження інституту адміністративно-правового режиму воєнного стану, системи загальних і спеціальних суб'єктів, що його забезпечують, їх правового статусу й застосування ними відповідних примусових заходів.

Нагальними слід визнати проблеми щодо виявлення й аналізу реальних і потенційних загроз українським національним інтересам; утворення спеціальних адміністративно-правових механізмів для забезпечення військової безпеки України; вдосконалення механізмів захисту прав і свобод людини, законних інтересів суспільства й держави під час запровадження режиму воєнного стану.

Тому проведення С.О. Кузніченком дослідження законодавчої бази й діяльності органів публічної адміністрації, з урахуванням стратегічних напрямів модернізації та реформування законодавства, концептуальних засад становлення й розвитку інституту адміністративно-правового режиму воєнного стану слід визнати актуальним і своєчасним.

Воно доповнює систему накопичених наукових знань у зазначеній сфері, є концептуальною основою для подаль-

ших наукових досліджень проблем адміністративно-правових надзвичайних режимів в Україні та продовжує цикл монографічних праць професора С.О. Кузніченка.

Аналіз тексту рукопису монографії дозволяє виокремити такі основні групи результатів, що характеризуються новизною й формулюються вперше.

Перша пов'язана з розробкою науково-теоретичної моделі надзвичайних правових режимів і виокремлення серед них адміністративно-правового режиму воєнного стану.

Друга стосується характеристики концепту адміністративно-правового режиму воєнного стану (формулювання його терміносистеми, визначення структури, умов легітимності тощо).

Третя група висвітлює авторські підходи до системи суб'єктів забезпечення адміністративно-правового режиму воєнного стану, повноваження Президента України, парламенту та уряду держави, центральних і місцевих органів публічної влади, а також компетенції сил охорони правопорядку в умовах такого режиму.

Четверта група результатів відображає характеристики системи заходів, що складають зміст адміністративно-правового режиму воєнного стану; порядок їх застосування; особливості застосування окремими суб'єктами.

Слід відзначити орієнтування дослідження на обґрунтування пропозицій і рекомендацій на засадах безумовного дотримання прав і свобод людини під час запровадження адміністративно-правового режиму воєнного стану.

Вивчення змісту цього рукопису свідчить про застосування автором мультидисциплінарного підходу до висвітлення проблем адміністративно-правового режиму воєнного стану. Втім, в його основу покладено методологія сучасної адміністративної науки. Про адміністративно-правовий характер дослідження свідчить і розкриття специфіки діяльності органів публічної адміністрації, дослідження адміністративно-правового механізму реалізації державної політики в галузі військової безпеки, виокремлення серед спеціальних адміністративних форм і методів цього режиму тощо.

Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у монографії, забезпечені використанням ряду загальнонаукових і спеціальних методів пізнання, які спрямовувались, насамперед, на визначення та вирішення теоретичних і практичних питань, що стосуються дослідження адміністративно-правового режиму воєнного стану. Так, автором опрацьовано понад 230 нормативних і літературних джерел з цієї проблематики, вивчено досвід багатьох держав світу щодо запровадження й легалізації режиму воєнного стану (Білорусі, Казахстану, Молдови, РФ, США, Таджикистану, Узбекистану, Франції, ФРН та ін.) тощо.

У праці проведено поглиблений аналіз норм надзвичайного законодавства в контексті регулювання державної політики в галузі воєнної безпеки, вивчено

практику відображення її положень у загальнонаціональних, регіональних та міжгалузевих правових актах тощо.

Робота становить значну цінність для адміністративно-правової науки, викличе інтерес у вчених-адміністративістів і фахівців галузевих наук, котрими вивчаються проблеми адміністративно-правових режимів.

Монографічний характер цієї праці підтверджується й наявністю в ній методологічних аспектів, які свідчать про високий рівень володіння автором сучасними методами пізнання правових явищ, вміння лаконічно формулювати визначення базових категорій, що відображають сутність досліджуваного явища, встановлювати закономірності адміністративно-правових відносин, які формуються під час запровадження правового режиму воєнного стану.

Досягненню мети дослідження сприяла й раціональна структура монографії, що дозволило зосередити увагу на характеристиці основних аспектів обраної проблематики, послідовно викласти опрацьований матеріал, забезпечивши внутрішній взаємозв'язок між частинами роботи.

Положення праці викладено науковим стилем, вони відрізняються використанням наукової термінології, що відповідає сучасному стану вітчизняної та зарубіжної адміністративно-правової науки.

Загалом слід позитивно оцінити внесок автора в розробку теорії адміністративно-правового режиму воєнного стану, та зробити такий висновок: рукопис "Адміністративно-правовий режим воєнного стану" доктора юридичних наук, професора С. О. Кузніченка підготовлений на високому науково-методологічному рівні, містить важливі для науки адміністративного права положення, які в сукупності дозволяють сформулювати концептуальні засади становлення та розвитку інституту адміністративно-правового режиму воєнного стану, відповідає вимогам, які висувуються МОН України до монографій і може бути рекомендований до друку.

Трофімов С.А.

доктор юридичних наук, професор
